

Handläggare:
Carolina Bjurling

Telefon: 08-50810052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2017-04-18**Östermalms stadsdelsnämnd****Underlag för budget 2018 med inriktning 2019 och 2020****Förslag till beslut**

1. Stadsdelsnämnden fastställer underlag för budget 2018 med inriktning 2019 och 2020.
2. Omedelbar justering

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 Ett Stockholm som håller samman	4
1.2 Ett klimatsmart Stockholm	4
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	4
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
2.1 Förskoleverksamhet.....	6
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	7
2.3 Äldreomsorg	8
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	9
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	10
2.6 Stadsmiljöverksamhet	11
2.7 Ekonomiskt bistånd	12
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	13
2.9 Övrigt.....	13
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	14
3.1 Drift	15
3.2 Investeringar	16
3.3 Betydande projekt som inte är investeringar	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4 Övriga redovisningar	16
5 Lokalförsörjningsplan.....	17
5.1 Inledning.....	18
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler.....	18
5.3 Kapacitetsbeskrivning	19
5.4 Förändringar i lokalbeståndet	19
5.5 Kostnadsutveckling	20
5.6 Effektiviseringsmöjligheter	20
5.7 Övrigt.....	21

Bilagor

Bilaga 1: 2017-209-1.1 Bilaga 1 Sdn10 2018-2020

Bilaga 2: 2017-209-1.1 Bilaga 2 Lekplats Sportfältet 2018-2020

Bilaga 3: 2017-209-1.1 Bilaga 3 Lekplats Dianaparken 2018-2020

Bilaga 4: 2017-209-1.1 Bilaga 4 Prins Bertils allé 2018-2020

Bilaga 5: 2017-209-1.1 Bilaga 5 Ruddammsparken 2018-2020

Bilaga 6: 2017-209-1.1 Bilaga 6 Hubertusplan m.fl. 2018-2020

Bilaga 7: 2017-209-1.1 Bilaga 7 Balders hage 2018-2020

Bilaga 8: 2017-209-1.1 Bilaga 8 Humlegården 2018-2020

Bilaga 9: 2017-209-1.1 Bilaga 9 Trappor 2018-2020

Bilaga 10: 2017-209-1.1 Bilaga 10 PM Norra Djurgårdsstaden

*Bilaga 11: 2017-209-1.1 Bilaga 11 Äldreboendeplanering för innerstaden 2018 2019-2020
med utblick mot 2030-40*

Bilaga 12: 2017-209-1.1 Bilaga 12 Hyresobjekt och avtalstider

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan redovisas nämndens strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under den kommande treårsperioden. De satsningar som punktas under respektive inriktningsmål nedan är kopplade till nämndens kärnverksamhet.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

- Förskolan fortsätter att arbeta med gemensamma bemötandepprinciper för förskola-hem genom arbetet med ett generellt föräldrastödsprogram.
- Satsningar för förskolornas ledning och medarbetare som syftar till att skapa likvärdiga villkor för alla barn i förskolan
- Socialtjänsten prioriterar tidiga insatser och förebyggande arbete. De insatser som erbjuds ska vara av god kvalitet och syfta till att stadsdelens invånare kan leva självständiga liv.
- Äldreomsorgen fortsätter arbetet med multiprofessionella team så att fler äldre kan bo kvar hemma.
- Äldreomsorgen arbetar vidare med att nå en ökad och förbättrad samverkan mellan olika vårdgivare, för att säkerställa en trygg och sammanhållen vård och omsorg.
- Inom parkmiljö fortsätter arbetet med att skapa långsiktigt hållbara, tillgängliga, jämställda och trygga parker.
- Arbetet med stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden fortgår, med fokus på stadsdelsnämndens verksamheter.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Under 2017 inrättas en särskild miljösamordnartjänst, som under kommande år ska arbeta för ett ökat fokus på hållbarhet och förbättrad uppföljning av miljö- och klimatarbetet i alla nämndens verksamheter.
- Nämndens verksamheter ska öka andelen ekologisk mat, minska sin energianvändning och avfall samt öka återvinningen.
- Vidareutveckling av arbetet med kemikaliesmart förskola genom ökat fokus på förskolegårdar och utemiljö.
- Systematiskt arbete med att förstärka och synliggöra ekosystemtjänsterna i parker och grönområden inom stadsdelsområdet.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

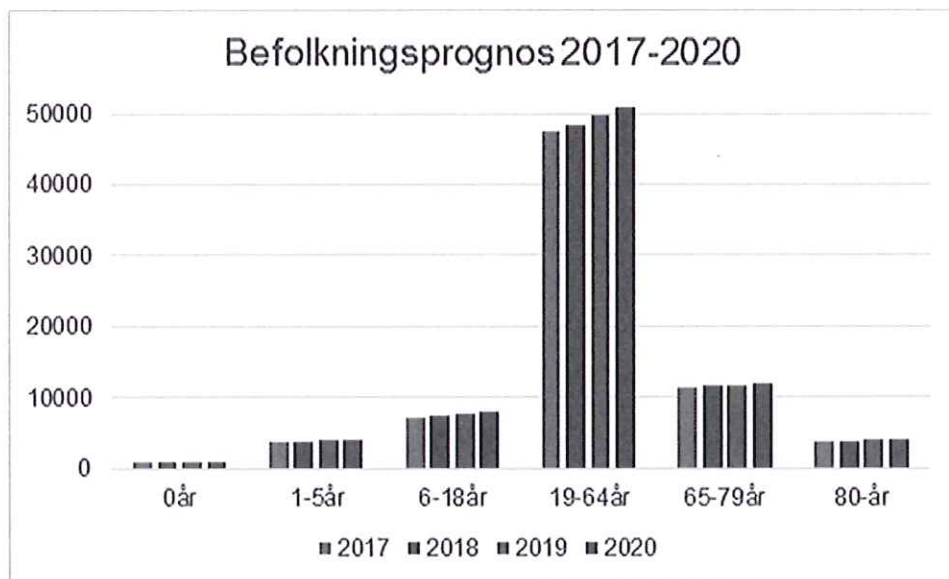
- Förebyggande arbete som syftar till att den enskilde ska klara sin egen försörjning.
- Vidareutvecklat kvalitetsarbete och resultatstyrning för att skapa mesta möjliga nytta för stadsdelens invånare och den verksamheten är till för.
- Vidareutvecklat arbete med uppföljning och prognos för att även fortsatt nå budget i balans.
- Under 2017 ska ett företagsråd inrättas för att uppnå ett fördjupat samarbete med de lokala näringslivsföreträdarna de kommande åren.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Jämställdhet och mänskliga rättigheter ska genomsyra verksamheterna, särskilt fokus kommer att läggas på att öka kunskaperna utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.
- Fortsatt arbete med barnets rättigheter samt med att skapa delaktighet för barn i olika frågor som rör en hållbar utveckling.
- Vidareutveckla arbetet för att vara en god och attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera respektive behålla kompetent personal.
- Fortsatta satsningar för att stärka brukarinflytandet, förbättra bemötandet och tillgängligheten i nämndens samtliga verksamheter.
- Utvecklade metoder och arbetssätt för att öka delaktighet och ansvarskänslan för vår gemensamma parkmiljö.
- Vidareutveckla arbetet med medborgardialog och utveckling av de lokala rådens delaktighet i den politiska processen för förstärkt invånarinflytande.

2 Nämndens verksamhetsområde

Under planperioden beräknas invånarantalet inom Östermalms stadsdelsområde öka med nästan 5 500 personer (cirka 7 procent).

Prognos över befolkningsutvecklingen inom Östermalms stadsdelsområde

år	0år	1-5år	6-18år	19-64år	65-79år	80-år	summa
2017	960	3 834	7 191	47 572	11 369	3 824	74 750
2018	987	3 883	7 415	48 252	11 586	3 867	75 990
2019	1 046	3 997	7 747	49 868	11 783	3 949	78 390
2020	1 084	4 149	7 984	50 986	11 983	4 046	80 232

2.1 Förskoleverksamhet

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Ökningen av antalet inskrivna barn i stadsdelsområdets förskoleverksamhet bedöms fortgå under planperioden, inte minst tack vare utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden. För att möta efterfrågan på nya förskoleplatser behövs ytterligare förskolelokaler i stadsdelen. I Norra Djurgårdsstaden finns även behov av öppen förskola.

I den förtätade staden är det en ständig utmaning att tillgodose barns behov av friytor på grund av konkurrensen om markytan. För att möta behovet av förskoleplatser och samtidigt skapa ett flexibelt alternativ med stora pedagogiska vinster, planerar förvaltningen för att inom ramen för ett pilotprojekt införskaffa och driva en kommunal förskolebuss i stadsdelsnämndsområdet.

Skolverkets riktlinjer gällande antalet barn per grupp kommer att kräva ökade ekonomiska och personella resurser. Det är en utmaning då det saknas både utbildade förskollärare och lokaler som är lämpliga att driva förskoleverksamhet i. Skolverkets riktlinjer förväntas bli svåra att leva upp till, speciellt om det visar sig att antalet barn i grupperna ökar på grund av rätten till heltid för barn till föräldralediga. Komplexiteten blir tydligast i nybyggnadsområden där många nya familjer flyttar in. Det är av största vikt att effekterna av beslutet om rätten till heltid noga följs upp med relevant statistik när det gäller de personella och ekonomiska konsekvenserna. Även uppföljning utifrån barnets perspektiv bör beaktas. Den faktiska närvarotiden för barnen spelar en avgörande roll i sammanhanget.

Andelen barn i behov av särskilt stöd ökar, såväl barn med medicinska/fysiska funktionsnedsättningar som med neuropsykiatriska. Ett ökat antal fastställda diagnoser, framförallt autism, innebär samarbete med fler utomstående aktörer. Det krävs även lokalanpassningar vilket ger ökade kostnader. Särskilt begåvade barn är en annan grupp som kan ha särskilda behov vilka uppmärksammas alltmer.

Utveckling och prioriteringar

Arbetet med av miljö- och hållbarhetsfrågor fortgår i Norra Djurgårdsstadens förskolor. En utmaning är att skapa goda förutsättningar för barnens utevistelse i ett område som är under uppbyggnad. Detta kräver satsningar i form av kompetensutveckling. Förvaltningen är representerade i arbetsgrupp/styrgrupp i det stadsövergripande projektet "Staden i ögonhöjd", som har fokus på barnperspektiv på stadsutveckling. Arbetsgruppen har under 2017 fått uppdraget att ta fram riktlinjer för kvalitativa utemiljöer för förskolor. En översyn och utveckling av förskolornas utemiljöer utifrån stadens uppdrag förväntas ge ökade kostnader.

Förskolorna ska i enlighet med läroplansuppdraget möjliggöra arbetet med digital inkludering och digitalt lärande för alla barn. I syfte att stödja och utveckla barns läroprocesser och kreativitet kommer arbetet med digitalisering att fortgå med särskilt fokus på programmering och kodning. Detta kommer att kräva kunskap samt personella och ekonomiska resurser.

Personal och kompetensförsörjning

I takt med utbyggnaden av förskolor har rekrytering av förskollärare varit en utmaning de senaste åren. Andelen förskollärare i stadsdelsområdets förskolor har ökat det senaste året. Stadens långsiktiga mål om en förskollärandel på 50 procent innebär dock att behovet av att rekrytera fler förskollärare kvarstår. Det är viktigt att det bedrivs ett aktivt och långsiktigt arbete

både på en övergripande nivå i staden och lokalt i stadsdelen för att öka andelen förskollärare. Det är angeläget att göra fortsatta satsningar på vidareutbildning för barnskötare till förskollärare. Staden bör även arbeta för att antalet utbildningsplatser vid universitet och högskolor ökar.

I syfte att skapa ökade förutsättningar för förskollärare att ta det pedagogiska ansvaret i enlighet med läroplansuppdraget har förvaltningen genomfört en del övergripande satsningar som kommer att fortsätta under planperioden: framtagande av en modell för pedagogisk utvecklingstid och pedagogisk plattform samt en satsning på arbetslagsledarutbildning. Genomförandet av modellen för pedagogisk utvecklingstid har krävt utökade kunskaper om ledarskap och därför har inledningsvis en förskollärare per förskola erbjudits kompetensutveckling i form av en arbetslagsledarutbildning. Målet är att inom de nästkommande två åren erbjuda alla förskollärare denna utbildning. Den pedagogiska plattformen tydliggör tillsammans med modellen för pedagogisk utvecklingstid förskollärarens roll, uppdrag och ansvar och skapar förutsättningar för en likvärdig undervisning för alla barn. Dessa satsningar kräver både organisatoriska och ekonomiska resurser.

För att ytterligare stärka förskollärarna i sitt uppdrag kommer förvaltningen att utreda möjligheten att bygga upp en vikarie- och resurspool för förskola tillsammans med Norrmalms stadsdelsnämnd. Om denna vikarie- och resurspool startas kan det initialt innebära ökade kostnader för enheterna.

Ett gott och hållbart ledarskap är av stor betydelse för förskolans kvalitet. Fortsatt satsning på det statliga rektorsprogrammet för förskolechefer och biträdande förskolechefer kommer att pågå under planperioden. Även Skolverkets utbildning "Förskolechefens pedagogiska ledarskap" kommer att prioriteras. Detta kräver ekonomiska resurser.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Vid utveckling av området Norra Djurgårdsstaden finns ett behov av ytterligare fritidsverksamhet och mötesplatser i stadsdelsområdet. Den planerade parkleken i kvarteret Jackproppen (2018- 2019) är tänkt som en resurs för såväl förskolor, barnfamiljer och föreningar i området.

Utveckling och prioriteringar

Arbetet för att ge alla barn och unga en trygg, rik, varierad och tillgänglig kultur och fritid fortgår. Ungdomshuset Humlanhuset fortsätter att arbeta aktivt för att kulturen ska få större plats i verksamheten genom olika aktiviteter och genom att ungdomarna har möjlighet att bidra med egna idéer. Verksamheten fortsätter att utvecklas för att kunna möta de behov som finns bland ungdomar i stadsdelen. Specifikt inriktas arbetet på att locka fler tjejer, vilket hittills gett goda resultat. Liksom arbetet med att öka tillgängligheten för ungdomar med olika typer av funktionsnedsättning. Verksamheten har även fått allt fler besökare från andra stadsdelar även ytterstadsområden. Flera av dessa ungdomar går i skolor i stadsdelen eller närliggande områden och tar med sig kompisar från sina skolor och bostadsområden.

Tidiga och förebyggande insatser fortsätter att prioriteras. Fältassistenterna arbetar tillsam-

mans med föreningen Föräldravandring, skolor och polisen, för att identifiera ungdomar i behov av stöd.

2.3 Äldreomsorg

Demografiska förutsättningar

Antalet äldre personer över 65 år i Stockholms stad beräknas öka de kommande åren. Detta gäller även för Östermalm och den största ökningen sker för åldrarna 75-84 år.

Av stadens gemensamma Äldreboendeplan framgår att antalet äldreomsorgstagare (boende, hemtjänst och dagverksamhet) dock kommer att minska med drygt tre procent mellan år 2016 och 2020, därefter sker en ökning. Äldreomsorgstagare på vård- och omsorgsboenden förväntas också minska fram till år 2020.

Förändrad efterfrågan/behov

Äldre med multiproblem såsom psykisk ohälsa, missbruk och hemlöshet är en relativt ny målgrupp som äldreomsorgen möter. Målgruppen förutsätter samverkan såväl inom stadsdelen som inom staden.

Multisjuka och relativt unga cancerpatienter som önskar vård i hemmet så långt det är möjligt är målgrupper som ökar. Detta medför komplexa vårdbehov med mer kvalificerade hälso- och sjukvårdsinsatser där fler yrkesgrupper berörs varför en fungerande samverkan med landstinget är av största vikt.

Utveckling och prioriteringar

Kommunaliseringen av hemsjukvården påverkar förvaltningens arbete. Frågor som hur man ska utforma den kommunala hemsjukvården och vilka förändrade arbetssätt det kommer medföra är centrala för förvaltningens framtida arbete.

Mer kvalificerade hälso- och sjukvårdsinsatser ökar behovet av rätt kompetens, ändamålsenliga lokaler, medicinsk utrustning samt säkra arbetssätt för att minska risken för vårdrelaterade infektioner och smittspridning.

Många äldre riskerar att utveckla sjukdomsrelaterad undernäring. Stadsdelen har en projektanställd nutritionsansvarig dietist sedan 2016 som bland annat arbetar med kartläggning, utveckling av rutiner, utbildning och klinisk handläggning. Kost och måltider kommer även fortsatt att vara en prioriterad fråga.

I slutet av 2016 fattade kommunfullmäktige beslut om förändringar av hemtjänsten. Införandet av rambeslut som successivt kommer införas 2017 påverkar både utförare och beställare. Förvaltningen behöver utveckla handläggningen av den äldres beslut, beställning och uppföljning.

Äldreomsorgen kommer i samarbete med socialtjänsten att utveckla kvalitetsledningssystemet i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer.

Personal- och kompetensförsörjning

Minska sjukfrånvaron, öka personalens tekniska kompetens samt behålla kompetent personal är insatser äldreomsorgen kommer att fortsätta fokusera på.

Ekonomisk utveckling

Uppföljning och kontroll av såväl verksamhet som ekonomi kommer fortsatt att vara i fokus de kommande åren med målet att utveckla fungerade rutiner och arbetssätt.

Inom de kommande åren löper ett antal entreprenörsavtal gällande drift av vård- och omsorgsboenden ut. Under aktuell budgetperiod kommer även beslut fattas avseende Dianagården, vars föreläggande från Arbetsmiljöverket träder i kraft sommaren 2019.

Från och med den 1 januari 2018 gäller den nya lagen om betalningsansvar vid utskrivning från sjukhus vilket innebär att vårdtiderna kortas och att kommunens betalningsansvar träder i kraft tidigare än idag. Detta ställer högre krav på landsting och kommun att samordna sina resurser på en begränsad tid.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/ behov

Stödet till personer med funktionsnedsättning kommer sannolikt att öka i omfattning och avser främst insatserna boendestöd enligt SoL och bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet enligt LSS. Lagen om valfrihet, LOV, gäller för ett flertal insatser inom området funktionsnedsättning. Få privata utförare ansöker om inträde enligt LOV när det gäller bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS. Detta beror sannolikt på att det är mer lönsamt för utförare att stå utanför valfrihetssystemet och sälja platser till betydligt högre priser till stadsdelsnämnderna.

Behovet av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning inom stadsdelsområdet kommer troligtvis tillgodoses genom planerad nybyggnation i Norra Djurgårdsstaden. För staden som helhet finns en brist av särskilda boenden. Förvaltningen anser att det är önskvärt med en stadsgemensam utredning och analys av hur stort det samlade behovet är. Även boendenas olika inriktningar behöver samordnas över staden.

Gruppboendestäder behöver byggas med rimliga boendekostnader för personer med speciella behov, såsom personer med förvärvad hjärnskada samt yngre och äldre dementa. Traditionella gruppboendestäder efterfrågas dock allt mindre av yngre personer med funktionsnedsättning. Personer med neuropsykiatriska diagnoser har önskemål om egna lägenheter med stöd. För denna växande målgrupp behöver samarbete, ansvar och organisation mellan kommun och hälso- och sjukvården tydliggöras för att ge möjlighet för den enskilde att klara ett eget boende och minska behovet av kostsamma externa placeringar.

Utveckling och prioriteringar

Personer med funktionsnedsättning har stora svårigheter att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden och målet ska i möjligaste mån vara lönearbete. Det finns behov av gemensamma insatser från arbetsförmedling, försäkringskassa och arbetsgivare att öka antalet arbetstillfällen för dessa grupper. Flera verksamheter inom daglig verksamhet enligt LSS arbetar idag aktivt för att den enskilde ska kunna komma ut i eget arbete i samverkan med dessa aktörer.

Ekonomiska förutsättningar

Försäkringskassan har idag en stram bedömning av assistans och förvaltningen upplever att

den statliga assistansen dras in oftare än tidigare. Eftersom kommunen har ansvaret att se till att den enskilde får stöd i vardagen, kommer sannolikt kostnaderna för assistans öka för kommunerna. Ett nytt avtal har tecknats gällande persontransporter. I dagsläget är det svårt göra en bedömning om hur detta kommer att påverka kostnadsmässigt.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Antalet ensamkommande barn som söker asyl avtog under början av 2016. Stadsdelsnämnden har tillsammans med Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder en gemensam enhet för ensamkommande barn som söker asyl.

Utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden genererar stor inflyttning av personer till stadsdelen något som har lett till fler anmälningar till socialtjänsten samt en ökning av familjerättsärenden. Sannolikt kommer denna ökning fortsätta i takt med utbyggnaden.

Ökningen av antal inkomna LVM-anmälningar gällande vuxna med missbruksproblematik från beroendevården har fortsatt. Många av dessa har komplexa vårdbehov med blandmissbruk av alkohol och narkotika i kombination med psykisk alternativt somatisk ohälsa. Det dominerande missbrukspreparatet bland vuxnenhetens klienter är fortfarande alkohol, ofta i kombination med tablettmissbruk. Målgruppen över 65 år har ökat något medan den yngre målgruppen under 25 år har minskat något.

Inom socialpsykiatrin förväntas en ökning av personer med behov av stöd, framförallt av yngre personer i åldern 18-35. Trenden med allt fler personer som får neuropsykiatriska diagnoser bedöms fortsätta. En grupp som är kräver mer omfattande insatser är de med komplexa och långvariga psykiska funktionsnedsättningar.

Allt fler personer söker hjälp och får stöd på grund av våld i nära relationer.

Fler personer vänder sig till socialtjänstens anhörigkonsulent som träffar anhöriga till klienter inom socialtjänstens verksamhetsområden. Bedömningen är att ökningen fortsätter under planperioden.

Nämndens personliga ombud har uppmärksammat en ökning av personer som har svårt att lösa sin boendesituation och att vuxna med exempelvis neuropsykiatriska funktionsnedsättningar därför bor kvar hemma hos sina föräldrar.

Utveckling och prioriteringar

Vuxnenhetens klienter är i många fall äldre med somatisk problematik, vilket innebär att behandlingsinsatserna behöver anpassas till målgruppen. Detta gäller även för målgruppen med komplexa vårdbehov.

Ungdomsmottagningen har tilldelats statliga medel för att förstärka verksamheten utifrån ungdomar med psykisk ohälsa.

Under planperioden ska Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersvåld implementeras. De nya föreskrifter om våld i nära relationer från Socialstyrelsen har dessutom ytterligare skärpt kraven på kommuner att tillhandahålla skydd, stöd och hjälp för våldsutsatta vuxna och för barn som bevittnat våld. Därutöver finns det ett behov av en stadsövergripande

samordning av insatser för våldsutövare.

Nämnden fortsätter att arbeta aktivt med vräkningsförebyggande åtgärder för att förhindra hemlöshet genom att söka upp och ge stöd till familjer och personer som befinner sig i riskzonen för hemlöshet.

Samverkan med psykiatri är fortsatt i fokus och en samsyn kring klientgruppen nås bland annat genom upprättande av samordnade individuella planer (SIP).

Nämnden samverkar med Stockholm Vatten gällande etablering av ett återbrukscentrum i Norra Djurgårdsstaden 2018-2019, och kommer i anslutning till detta att undersöka möjligheterna att etablera någon form för sysselsättningsverksamhet där. Under förutsättning att detta blir av, innebär det att nämnden behöver avsätta medel för hyreskostnader för delar av lokalerna.

Personal- och kompetensförsörjning

Kompetensen hos samtliga medarbetare fortsätter att stärkas för att kunna ge ett professionellt stöd till personer som söker råd och hjälp, utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Personärligheten för socialsekreterare och biståndshandläggare kommer troligen fortsatt vara hög under planperioden då arbetsmarknaden för dessa grupper är mycket god i Stockholmsområdet. Utmaningar framöver är att rekrytera medarbetare med rätt kompetens samt att behålla och utveckla de medarbetare som finns i verksamheterna.

Ekonomiska förutsättningar

Den ekonomiska uppföljningen gällande ensamkommande barn är beroende av Migrationsverkets handläggning av återsökta kostnader. På grund av lång eftersläpning är det oklart hur stor del av kostnaderna som kommer att ersättas. Denna osäkerhet blir än större av de ändringar som återkommande sker i ersättningssystemen. Handläggning och insatser för ensamkommande barn är idag inte beaktade i stadens resursfördelningssystem. Oavsett hur flyktigmottagandet utvecklas nationellt och inom staden är det en viktig fråga att bevaka och planera för under de närmste åren. Stadsdelsnämnderna behöver en långsiktig lösning för att kunna säkra sina prognoser och finansiera handläggningen.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer

Östermalm har fantastiska parkanläggningar som utgör ett stort värde för alla invånare och besökare i ett växande och sammanhållet Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara. Många förskolor och skolor saknar egen gård för utelek och är hänvisade till parkerna som därigenom får ett ökat slitage. Nämnden medverkar i planeringen för nya och attraktiva bostäder, bra samhällsservice samt grönskande och jämställda utomhusmiljöer. Nämnden har ett stort ansvar i planeringen av Norra Djurgårdsstaden och flera andra stadsutvecklingsprojekt på Östermalm. För att säkerställa god parkkvalitet och parktillgång är det viktigt att staden har aktuella och samstämmda styrdokument för utveckling av park och natur, från översiktsplan till lokala parkplaner.

Ekonomisk utveckling

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Mycket tyder på är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar. Det finns även behov av att se över fördelningsnyckeln för stadsmiljö och det bör vara av intresse att använda driftskostnadsanalyser i budgetarbetet. När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser, men med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel när nya parker tillkommer. Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål skulle behöva tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftskostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet.

Prioriteringar

Parkplanen, trygghetsvandringar, medborgarförslag, idéer från östermalmsborna, medborgarenkäter samt samarbete med berörda fackförvaltningar styr nämndens prioriteringar. Invånarna ska känna sig delaktiga i utvecklingen av stadsmiljön på Östermalm. Under 2017-2018 ska en ny lokal parkplan att tas fram.

Insatser för att minska nedskräpning och öka ansvarskänslan för vår gemensamma parkmiljö fortsätter. Möjlighet till källsortering införs också i de mest välbesökta parkerna, och samarbetet med trafikkontoret och Stockholm Vatten & Avfall kring renhållning av det offentliga rummet ska stärkas. För att öka invånarnas engagemang i parkskötseln avser förvaltningen att uppmuntra till fler bostadsnära brukaravtal och ge möjlighet till stadsodling i utvalda och mindre använda delar av parkmiljön.

Arbetet med att synliggöra och systematiskt förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden inom stadsdelsområdet fortsätter. För att möta kommande klimatförändringar är det viktigt att ta fram en dagvattenstrategi, med syfte att tillvarata och öka parkernas kapacitet att omhänderta dagvatten.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Den stora inflyttning som sker till stadsdelsområdet framöver förväntas inte leda till att andelen bidragshushåll ökar. Arbetslösheten har minskat, inom Östermalms stadsdelsområde är den 1,5 procent, vilket är lägst i staden. Snittet är 2,8 procent.

Det råder osäkerhet om i vilken utsträckning antalet biståndstagare kommer att påverkas av att nyanlända under planperioden skrivs ur etableringen. Om en ökning av anhöriginvandring sker, ställs större krav på staden genom att nyanlända familjemedlemmar inte har haft den tid som asylsökanden vanligen får under asylprocessen att bekanta sig med och inhämta kunskaper om det svenska samhället. Det kan också innebära ökade kostnader för familjer med behov av större bostad och som inte kan tillgodose behovet på egen hand.

Utveckling och prioriteringar

En stor del av dem som uppbär ekonomiskt bistånd har en komplex problematik. Det krävs ofta ett omfattande motivationsarbete för att personerna ska etablera kontakter med andra huvudmän som hälso- och sjukvården. Många blir kvar i bidragsberoende under lång tid på

grund av ohälsa, ofta av socialmedicinsk karaktär. För att möta behovet krävs ett nära samarbete med hälso- och sjukvården.

Ekonomiska förutsättningar

Hushållen i innerstaden är till övervägande del ensamstående utan barn och som inte har rätt till några andra bidrag, exempelvis bostadsbidrag och barnbidrag. Hyreskostnaden för ett andrahands- eller inneboendekontrakt överstiger ofta den genomsnittskostnad som en försörjningsstödstagare är berättigad till enligt norm.

Statens ansvar för etablering av nyanlända sträcker sig över en tvåårsperiod, då de nyanlända uppbär etableringsersättning till sin försörjning. Därefter kan det bli aktuellt för vissa att söka stöd och ekonomiskt bistånd om de saknar inkomst.

Förändringar inom Försäkringskassan i form av att de inte kommer att betala ut sjukpenning under utredningstiden kan påverka försörjningsstödsbehovet hos de som befinner sig på gränsen till rätt till försörjningsstöd.

Ett förslag om reviderade riktlinjer för ekonomiskt bistånd har varit ute på remiss. Ett av förslagen till förändring är att papperslösa med barn ska ges möjlighet till ekonomiskt bistånd. Det är oklart hur många papperslösa barn som vistas i Stockholm vilket gör det svårt att överblicka de ekonomiska konsekvenserna.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Insatserna för målgruppen med komplex problematik fortgår för att undanröja arbetshinder och hitta vägar till egen försörjning. Insatser erbjuds i inom nämndens verksamhet Arbetslivs- inriktad rehabilitering (AR) i egen regi.

Utveckling och prioriteringar

Den grupp som inte ingår i Jobbtorg Stockholm/Jobbtorg Resurs målgrupp, men som har behov av arbetsmarknadsåtgärder prioriteras. Detta kan vara personer som tidigare deltagit i flera olika åtgärder utan resultat, långtidssjukskrivna, personer med tidigare missbruk eller odefinierad problematik. Nämnden är beroende av ett nära samarbete med hälso- och sjukvården, försäkringskassan och arbetsförmedlingen för att lyckas med att förkorta bidragstiden för denna målgrupp.

Det är viktigt att fortsätta erbjuda ungdomar mellan 16 och 19 år möjlighet till sommarjobb. För många ungdomar ger det första arbetet viktiga erfarenheter och kontakter.

2.9 Övrigt

Personal- och kompetensförsörjning

I februari 2017 var antalet tillsvidareanställda månadsavlönade 869 och antalet timavlönade var drygt 400. Av de tillsvidareanställda fyller 72 medarbetare (cirka 8 procent) 65 år mellan

åren 2018-2020. En tredjedel av dessa är förskollärare och vårdbiträden. Ambitionen är att under planperioden arbeta strategiskt med kompetensförsörjningen och öka beredskapen genom att ta fram en planering som sträcker sig över flera år.

Personalerhålligheten för socialsekreterare och biståndshandläggare kommer troligen vara fortsatt hög under planperioden då arbetsmarknaden för dessa grupper är mycket god i Stockholmsområdet. Arbetet med förvaltningens handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för dessa grupper av medarbetare fortsätter under planperioden. Detta för att bli en attraktiv arbetsgivare och underlätta rekryteringen av medarbetare med rätt kompetens men även för att behålla och förbättra förutsättningarna för de medarbetare som finns i verksamheten idag.

Under planperioden förväntas förvaltningen att växa inom samtliga verksamhetsområden. Detta kommer att leda till en ökning av månads- och timavlönad personal och ställa ökade krav på förvaltningens stödfunktioner, bl. a. avseende kompetensbaserad rekrytering där även serviceförvaltningens rekryteringsstöd anlitas. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att erbjuda heltidsanställning till ofrivilligt deltidsanställda. Heltid är norm vid nyrekrytering. Inom äldreomsorgen där de flesta deltidsanställda återfinns räknar förvaltningen med att kunna hitta lösningar för de som vill arbeta heltid under de närmste åren.

Ledarförsörjning

Tio av förvaltningens 50 chefer är 62 år eller äldre. 5 av dessa tillhör Förskola och Parklek resterande tillhör Äldreomsorgen. Det är viktigt att säkra ledarförsörjningen och tillhandahålla relevant kompetensutveckling för chefer och medarbetare framöver. Exempel på områden där förvaltningen kommer att göra övergripande satsningar under planperioden är: förvaltningsgemensamt ledarutvecklingsprogram med inriktning på kultur och kommunikation, arbetsmiljö och samverkan, rekrytering samt sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro

Den genomsnittliga sjukfrånvaron för de senaste 12 månaderna låg i januari 2017 på 7,2 procent. Det är lägst bland stadsdelarna. Förvaltningen arbetar systematiskt med sjukfrånvaron på enhetsnivå och har en kontinuerlig dialog med berörda chefer. Utvecklingen av såväl kort- som långtidssjukfrånvaron kommer även fortsättningsvis att följas noga. För att säkerställa att arbetet sker på ett effektivt sätt, utifrån stadens riktlinjer, följs även rehabiliteringsarbetet upp på enhetsnivå, i samtal med berörda enhetschefer.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Mnkr	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 328,5	-1 392,6	-1 396,7	-1 403,5

Mnkr	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Drift och underhåll	-1 323,2	-1 386,3	-1 390,3	-1 397,1
Avskrivningar	-4,4	-5,4	-5,4	-5,4
Internräntor	-0,9	-1,0	-1,0	1,0
Intäkter	42,8	42,7	42,7	42,7
Summa stadsdels- nämnd - netto	-1 285,7	-1 349,9	-1354,0	-1 360,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-10,1	-15,6	-9,1	-9,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och ma- skiner	-10,1	-15,6	-9,1	-9,1

Budgeten kommer att justeras inom förskola och funktionshinder utifrån prestationsförändringar och inom övriga verksamheter utifrån vid budgettillfället kända demografiska faktorer och politiska prioriteringar. Skillnaderna inom äldreomsorgen i tabellen ovan avser prognostiserade volymförändringar samt påverkan av socioekonomiska variabler utifrån Swecos befolkningsprognos per sista december 2015. Inför respektive verksamhetsår kommer aktuella prognoser för befolkningen användas vid budgetfördelning. Valfrihetssystemet gäller och föräldrar kan välja mellan såväl kommunala som privata utförare. I dag väljer drygt 55 procent kommunal utförare för vilka nämnden ansvarar.

3.1 Drift

Hyreskostnaden vid nyetablering av förskolor närmar sig 30 000 kr per barn och år. Idag utgör den peng som kommunfullmäktige beslutat ska gå direkt till förskolorna 80 procent av den schablon stadsdelen får i budgettilldelning. Mellanskillnaden mellan schablon och peng, 20 procent, ska finansiera hyror, lokalunderhåll, programstab, kostnader för gemensamma verksamhetssystem, nämnd och administration. År 2017 utgör mellanskillnaden 25 112 kr – 29 915 kr per förskolebarn vilket därför i vissa fall inte ens täcker hyreskostnaden. I budgeten för 2017 kompenseras stadsdelarna för förskolor med hög hyra med 80 procent av merkostnaden i intervallet 1700 kr – 2500 kr per kvadratmeter och 40 procent av merkostnader över 2500 kr per kvadratmeter. Bidraget utgår för högst 10 kvm per inskrivet stockholmsbarn. Resursfördelningssystemet och politiska mål om färre barn i barngrupperna styr åt olika håll. Antal förskolor med hyra överstigande 2500 kr per kvadratmeter uppgår till 9 stycken, vilket motsvarar 25 procent av det totala antalet förskolor.

Vid nystart av förskolor krävs att personalgruppen kan vara på plats, introduceras, förbereda starten och arbetssätt cirka 1 månad innan barnen kommer. Vid nyetableringar av avdelningar är det huvudsakligen barn i ettårsåldern vid start, dvs små barngrupper vilket gör att det kan vara svårt att komma upp till 10 kvm/barn i mätningarna.

I det nya bostadsområdet i Norra Djurgårdsstaden planeras tidigt för nyetablering av förskolor. Vid nyetablering av förskolor i ett stadsutvecklingsområde av denna storlek bör stadsdels-

nämnden kompenseras för kapitalkostnaderna (avskrivning och räntor) vid investeringar i inventarier som uppstår vid starten. Så är det inte idag utan respektive nyetablerad enhet ska inrymma kostnaderna. Det medför att nyetablerade enheter har svårt att nå budget i balans.

Det finns en stor osäkerhet vad gäller de ekonomiska konsekvenserna av nybyggnationen av specialbostäder. Ersättningen nämnden erhåller beror på nivån av det stödbehov som de boende som flyttar in bedöms ha. Den enskildes hyreskostnad kommer att vara förhållandevis hög och därmed ökar även nämndens kostnader genom att de boende sannolikt kommer att vara i behov av kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (KBF).

Sedan 2016 samarbetar innerstadsdelarna om handläggningen av ensamkommande med placering av enheten på Kungsholmen. Under 2017 inför Migrationsverket förändrade, lägre ersättningssystem för placeringar av ensamkommande flyktingbarn vilket blir en utmaning. En viktig fråga blir att hitta lösningar som ger relevant vård/boende till ett rimligt pris. Även finansiering av handläggningen är en utmaning då ersättning endast ges i form av engångsbidrag när ett ensamkommande flyktingbarn kommer till kommunen medan handläggningskostnaden ofta består under flera år.

Medel för ungdomssatsningar i nyetablerade områden bör tillföras så att t ex parklekar, fritidsgårdar, fältassistenter kan möta de nyetablerade invånarnas behov av aktiviteter och bidra till ökad trygghet i det nyetablerade området.

3.2 Investeringar

Parkmiljö

I flerårsbudgeten ska nämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för planperioden. Investeringsönskemålen redovisas i bilaga 1. För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckeln genomförs mindre parkupprustningar inom stadsdelsområdet.

Maskiner och inventarier

Med byggnation av norra Djurgårdsstaden kommer såväl förskolor, parklekar som specialbostäder för personer med funktionsnedsättning att tillföras i området. Förvaltningen uppskattar överslagsmässigt med en investeringskostnad för start per avdelning om ca 150-200 tkr. Nämnden har en investeringsbudget om 2,2 mnkr per år. Nämnden kan i samband med verksamhetsplanerna för respektive år komma att begära utökning av investeringsramen beroende på hur många egna förskolor mm. som beräknas starta under året.

4 Övriga redovisningar

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Kunskapen om FN:s Barnkonvention är väl förankrad i förskolornas verksamhet och det pågår en aktiv dialog kring värdegrundsfrågorna. Det är angeläget att personalen har ett medvetet förhållningssätt och kompetens inom området. Skolinspektionens granskning (avser hela landet) visar att förskolornas arbete med jämställdhetsuppdraget är otillräckligt. Det innebär att fortsatta satsningar på kompetensutveckling om genus- och jämställdhetsarbete samt normkritik kommer att behövas.

Ett koncept för dialog om hållbar utveckling är Hållplatsen, en mötesplats för barn, vårdnadshavare och personal i förskolorna men även för övriga boende i stadsdelsområdet. Den riktar sig i första hand till barn och är ett sätt att förverkliga FN:s barnkonvention, som slår fast barns rätt att uttrycka sig i de frågor som berör dem. Hållplatsen startade i Norra Djurgårdsstaden men har sedan vidgats till att verka i hela stadsdelsområdet. Genom Hållplatsens aktiviteter skapas delaktighet i olika frågor såsom en kemikaliesmart förskolemiljö, planering och upprustning av lekplatser och förskolegårdar i dialog med barnen. Ett gott exempel är dialogen med temat lekfull stadsplanering i Ekorrparken i Norra Djurgårdsstaden. Syftet var att fånga upp barns och boendes synpunkter och tankar om sin närmiljö i det nya stadsdelsområdet. Resultatet visade att barn uppskattar både planerade, programmerade ytor som lekplatser men också efterfrågar öppna, fria ytor för fotboll, lek och spring. Resultatet visade också på behovet av fler lekplatser för barn i området.

Inom socialtjänsten fortgår arbetet med att utveckla och integrera ett tydligt barnperspektiv i samtliga utredningar oavsett verksamhetsområde. Vid barnavårdsutredningar används utredningsinstrumentet BBIC (Barnens Behov I Centrum) som säkerställer att det alltid finns ett barnperspektiv i utredningarna. För barn som växer upp med en förälder som missbrukar eller har en psykisk ohälsa har Familjeenheten ett nära samarbete med Vuxenheten för att förstärka barnperspektivet och föräldrastödet.

Nämnden ser det som positivt att en stadsgemensam strategi för barnets rättigheter ska beslutas och implementeras under 2017. Förutsatt att det blir en strategi som samlar riktlinjer, råd och goda exempel från stadens olika verksamheter och projekt och omvandlar dessa till stadsgemensamma förhållnings- och arbetssätt.

Lokala utvecklingsprogram

Nämnden fortsätter att arbeta utifrån det beslutade lokala utvecklingsprogrammet under planperioden. De framtagna målen och strategierna, med fokus på barn och unga med koppling till psykisk ohälsa och alkoholanvändning samt inflytande står fast. Liksom målen om jämställdhet, trygghet och tillgänglighet för alla på offentliga platser. En viktig förutsättning är att samverkan med övriga förvaltningar, myndigheter och andra externa aktörer är god och fortlöper som planerat.

I enlighet med programmet har bland annat Stockholmsenkätens resultat diskuterats på workshops med samverkanspartners. Ungdomsmottagningen har haft samverkansmöten med samtliga kommunala skolors elevhälsoteam. Ungdomsmottagningen har inlett ett samarbete med Yrkesgymnasiet Stockholm och kommer regelbundet närvara på skolan för att öka tillgängligheten för elever som själva söker upp mottagningen i låg utsträckning.

Lokala utvecklingsprogrammet tar fasta på samverkansöverenskommelsen med polisen och behovet av att bygga nätverk med andra aktörer såsom; församlingar, Fastighetsägarna, Convictus m.fl. Ett trygghets- och säkerhetsråd har inrättats, med ett antal samverkansform, där aktuella frågor kan lyftas och planering av gemensamma insatser sker.

5 Lokalförsörjningsplan

Samtliga nämnder ska utarbeta en lokalförsörjningsplan för att ge en samlad bild av stadens lokalförsörjning. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på lokal och central

nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler och den utgör ett viktigt led i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Planen utgår från den lokalsituation som råder per den 1 mars 2017 och uppgifter redovisas med beräkning av helårseffekt.

5.1 Inledning

Östermalm har en ökande befolkning med tillkommande bostadsområden, främst i Norra Djurgårdsstaden (NDS) men även på övriga Östermalm. Förvaltningen deltar aktivt i de nya planprojekten och nya förskolor planeras i bostadsområdena. Behovet av specialbostäder för personer med funktionsnedsättning boende inom stadsdelsområdet kommer troligen att tillgodoses genom den planerade nybyggnationen i NDS. Förvaltningen är dock angelägen om att ytterligare bostäder byggs med rimliga boendekostnader, så att stadens hela behov i större utsträckning täcks. För att säkra tillgången och möta behoven av nya förskolor och bostäder med särskild service samarbetar förvaltningen med Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret redan när markanvisning sker.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Befolkningsprognosen visar en ökning av barn i förskoleåldern under perioden. Huvudtrenden förklaras av den utbyggnad som växer fram och de bostäder som planeras inom Hjorthagen och Värtahamnens område samt andra byggprojekt i stadsdelsområdet. Barnantalet i stadsdelen förväntas under planperioden öka med cirka 7 procent och till 2020 uppgå till 4149 barn (enligt Swecos prognos). Andelen inskrivna barn i förskolan på Östermalm uppgår till cirka 93 procent av alla barn, av dessa gick i januari 2017 drygt 55 procent i kommunala förskolor.

Enligt prognosdokument NDS (uppgifter från Exploateringskontoret och detaljplan), är behovet av förskoleplatser i förhållande till antal byggda lägenheter, beräknat på 21 platser per 100 nya lägenheter.

Prognosen pekar på ett underskott av förskoleplatser fram till våren 2019 och därefter ett överskott fram till 2022. Underskottet beror delvis på förseningar av nya förskolelokaler som i projekten, "Hus 11" och "Stettin". För att tillgodose underskottet av platser planeras dels inhyrning av paviljonger, dels utökning av platser i befintliga förskolor (se avsnitt 5.4)

Prognos över-/underskott förskoleplatser

	under-/överskott förskoleplatser
Hösten 2017	-92
Våren 2018	-20
Hösten 2018	-73
Våren 2019	-2
Hösten 2019	165

Äldrenämnden samordnar den årliga revideringen av stadens Äldreboendeplan, varför detta

inte redovisas här. (Se bilaga 11.)

Under aktuell budgetperiod kommer beslut fattas avseende Dianagården, vars föreläggande från Arbetsmiljöverket träder i kraft sommaren 2019. En eventuell avveckling förutsätter att efterfrågan på platser på vård- och omsorgsboenden kan tillgodoses på andra boenden i staden.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förskola

Förskolan är organiserad i sju förskoleenheter som i sin tur består av ett antal förskolor fördelade på 36 adresser. Antalet barn i åldrarna 1-5 år som var inskrivna i Östermalms kommunala förskolor var i februari 2017 1 959, och i enskilda förskolor 1585, totalt 3544 barn. Målet är att samtliga lokaler och kvadratmeterytan ska nyttjas fullt ut, där det är möjligt och där inte tekniska begränsningar som ventilation eller pedagogiska bedömningar som storlek på barngrupper begränsar. Vid minskade behov avvecklas lokaler baserat på funktionalitet och lokal-kostnad.

Socialtjänst

I kommunal regi finns: Tre stödboenden enligt SoL, med totalt 25 lägenheter. Tre gruppboendestäder enligt LSS, totalt 17 lägenheter. Ett serviceboende enligt LSS, med 7 lägenheter. På entreprenad drivs fyra gruppboendestäder enligt LSS, totalt 21 lägenheter. Sammantaget ger detta 70 omsorgslägenheter. Under 2017 tillkommer 6 lägenheter i ett serviceboende enligt LSS i kommunal regi med inflyttningsstart maj, i kvarteret Hornslandet Norra Djurgårdsstaden. På entreprenad drivs även en Dagligverksamhet enligt LSS.

Äldreomsorg

Inom Östermalm finns fem vård- och omsorgsboenden med heldygnsoomsorg med för närvarande totalt 417 platser, två lokaler för öppen hemtjänst, en dagverksamhet och en träffpunkt.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

I Norra Djurgårdsstaden fortsätter planeringen av områdets olika utbyggnadsetapper (se bilaga 10). I Etapp Västra kvarteret Björnlandet kommer etappens sista förskola starta januari 2018 med en kapacitet av 72 barn. Vilket betyder att det i hela Västra kommer finnas en total kapacitet på 195 förskoleplatser. Under 2019-2020 beräknas ytterligare 5 förskolor vara klara för inflyttning. Några av dessa kommer att drivas i enskild regi och några i kommunal regi. Ny parklek i kvarteret Jackproppen beräknas vara klar 2018/2019.

På Gärdet i kvarteret Stettin kommer en ny förskola med 72 platser i juni 2018, vilket är en försening mot plan motsvarande 10 månader.

På Lappkärsberget planeras byggnation av studentlägenheter på mark där förvaltningen har haft två friliggande förskolor, Forskarbacken 14 och Professorslingan 47, Professorslingan

har avvecklats årsskiftet 2016/2017 och barnen har flyttat till Forskarbacken. Ny förskola på 5 avdelningar planeras i ett av bostadshusen. Inget datum för inflyttning är klart ännu.

Förskolan Fältöversten är uppsagd för avflyttning sista september 2017. Förskolan Körbärsvägen 16 är också uppsagd för avflyttning sista augusti 2017.

I Norra Djurgårdsstaden kommer en förskolelokal hyras in på Jaktgatan 8 från den 1 april 2017, lokalen är 70 kvm och kommer vara ett annex till förskolan Sandön och med plats för upp till 8 barn.

Förvaltningen har givit uppdrag till SISAB att efter bygglovsansökan uppföra förskola med tre avdelningar ca 55 platser i form av paviljong för att möta behovet av förskoleplatser i Norra Djurgårdsstaden. Alternativa platser är gården på Villa Ekbacken eller gården på Gerlesborgsskolan. Målet är att paviljongen kan vara inflyttningsklar augusti 2017.

Förvaltningen söker efter en lokal till socialpsykiatrins träffverksamhet. För närvarande är det svårt att finna en lokal för ändamålet i stadsdelen, då det finns få lämpliga lokaler.

5.5 Kostnadsutveckling

Lokalhyrorna på Östermalm är höga. Kostnadsökningen för nyligen genomförda omförhandlingar av förskolelokaler ligger mellan 10 – 70% (genomsnittlig ökning 33%).

Även kostnaden för nyproduktion i stadsdelen är hög, dels beroende på läge och höga hållbarhetskrav. Den senast färdigprojekterade och hyressatta förskolan i NDS ligger hyran per kvadratmeter på 3033kr och årshyran per barn 29 872 kr inklusive särkostnadstillägg, värme och fastighetsskatt.

Även gruppboheter och servicelägenheter påverkas av det höga hyresläget i nyproduktion vilket får till följd att dessa blir svåra att finansiera inom gällande pengssystem (se avsnitt 3.1 Drift).

Nämnden har i genomförandeärenden uppdragit till Fastighetskontoret att förvärva bostadsrätter enligt nedan:

- Förskola, kvarteret Stettin, år 2018, uppskattad förvärvskostnad 35,8 mnkr

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Administrativa lokaler

Adress	Funktioner	Yta (kvm)	Antal arbetsplatser
Karlavägen 104	Förvaltningsledning, Stab, Försörjningsstöd, beställare äldreomsorg m.fl.	2 185	117
Karlavägen 112	Vuxenheten, Stöd o Service	551	28
Karlavägen 112	Familjeenheten	570	23
Oxenstiernsgatan 31	Personliga ombud, fackliga representanter	113	5

Hyreskontrakten för lokalen Karlavägen 104 och en av lokalerna Karlavägen 112 med yta 551 kvadratmeter sades innan årsskiftet 2016/2017 upp av hyresvärden Vasakronan för omförhandling. Förvaltningen förhandlar med Vasakronan om en förlängning av hyreskontraktet om 2 år. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att kartlägga behov, arbetssätt och att effektivisera lokalytan i befintliga lokaler. Inriktningen är att genom ombyggnad till mer öppna ytor eller andra lokalalternativ ge fler anställda arbetsplats utifrån att stadsdelen växer med ökade behov.

5.7 Övrigt

Utbyggnad av omsorgslägenheter

Serviceboende LSS om 6 lägenheter Husarviken i kv Hornslandet i Norra Djurgårdsstaden inflyttning första kvartalet 2017

Gruppboende om 6 lägenheter beställd i etapp Kolkajen - Ropsten inflyttning 2020-2022

Gruppboende om 6 lägenheter beställd i etapp 2 Södra Värtan inflyttning 2019-2020

Se även avsnitt 2.4 under rubriken Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov.